

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bestämmelserna om betalning av statens andel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om handikappförmåner, lagen om frontmannapension och lagen om betalning av fronttillägg utomlands.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om betalning av statens andelar av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden förenhetligas i fråga om beloppet av förskottet på statens andel och justeringen av förskottet. Syftet med propositionen är att förtydliga och förenhetliga bestämmelserna om betalning och justering av statens andelar av förmåner och kostnader som betalas till Folkpensionsanstalten. I propositionen föreslås inga ändringar i förmånerna eller i förmånstagarnas ställning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 Nuläge	3
1.1 Lagstiftning och praxis	3
1.2 Bedömning av nuläget	4
2 Målsättning och de viktigaste förslagen	4
3 Propositionens konsekvenser	5
3.1 Ekonomiska konsekvenser	5
3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	5
4 Beredningen av ärendet	6
DETALJMOTIVERING	7
1 Lagförslag	7
1.1 Lagen om handikappförmåner	7
1.2 Lagen om frontmannapension	7
1.3 Lagen om betalning av fronttillägg utomlands	7
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	8
3 Ikraftträdande	10
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	10
Lagförslag	12
1. Lag om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner	12
2. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	13
3. Lag om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands	14
Bilagor	16
Parallelltexter	16
1. Lag om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner	16
2. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	17
3. Lag om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands	19
Förordningsutkast	21
Statsrådets förordning om betalning av statens andel av förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden och om betalningsdagar för vissa förmåner	21

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om folkpensionsfonden finns i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) och folkpensionslagen (568/2007). Enligt 12 a § 1 mom. i lagen om Folkpensionsanstalten är Folkpensionsanstaltens fonder folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet (förmånsfonder) samt servicefonden och pensionsansvarsfonden. Enligt 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten betalas ur folkpensionsfonden ålderspensionerna, sjukpensionerna, barnförhöjningarna och familjepensionerna enligt 97 § i folkpensionslagen samt de förmåner som avses i lagen om garantipension (703/2010), lagen om handikappförmåner (570/2007), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), lagen om frontmannapension (119/1977) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) och som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av dem. Ur folkpensionsfonden betalas också de folkpensions- och familjepensionsutgifter som enligt 148 § 2 mom. i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) anses höra till grundskyddsandelen. Ur folkpensionsfonden betalas dessutom de verksamhetskostnader och övriga kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten av de förmåner som avses i 97 § 1 och 2 mom. i folkpensionslagen och av verkställigheten av de övriga förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och som avses i 12 b § i lagen om Folkpensionsanstalten. Utöver de ovan nämnda ersätter staten Folkpensionsanstalten för kostnaderna för de pensionsstöd som betalas med stöd av 25 § i lagen om pensionsstöd (1531/2016) samt kostnaderna för verkställigheten av lagen, och de betalas ur folkpensionsfonden.

Bestämmelser om betalning av statens andel av de förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden finns på allmän nivå i folkpensionslagen, lagen om garantipension, lagen om pensionsstöd, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. I fråga om handikappförmåner och fronttillägg föreskrivs det i lagarna om storleken på förskottet på statens andel i procent av det uppskattade beloppet av statens finansieringsandel. Bestämmelser om betalning av förskott på statens andel och statens slutliga andel samt om utlämnande av uppgifter i anslutning till dem finns dessutom i förordningar som utfärdats med stöd av ovan nämnda lagar: statsrådets förordning om betalningsdag för förmåner och betalning av statens andel enligt folkpensionslagen (465/2013), statsrådets förordning om betalningsdagen för handikappförmåner och om betalning av statens andel (453/2014), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av bostadsbidrag för pensionstagare (82/2015), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av garantipension (81/2015), statsrådets förordning om betalningsdagen för fronttillägg och extra fronttillägg och om betalning av statens andel (454/2014) och förordning om betalning av fronttillägg utomlands (241/1989). I en del av dessa förordningar föreskrivs också om betalningsdagarna för förmånen, dvs. de dagar då penningprestationen betalas till den som är berättigad till förmånen.

Folkpensionsanstalten sänder årligen till social- och hälsovårdsministeriet en beräkning över det uppskattade beloppet av de förmåner och kostnader samt det uppskattade beloppet av statens andel som betalas ur folkpensionsfonden följande år. Det förskott som staten betalar till folkpensionsfonden är 90 procent av det uppskattade beloppet av statens finansieringsandel i fråga om ålderspensioner, sjukpensioner, barnförhöjningar och familjepensioner enligt 97 § 1 mom.

i folkpensionslagen samt i fråga om handikappförmåner, frontmannaförmåner och fronttillägg som betalas utomlands. Förskottet är 100 procent av det uppskattade beloppet av statens finansieringsandel i fråga om bostadsbidrag för pensionstagare, garantipension, pensionsstöd, de pensionsutgifter som betraktas som grundskyddsandel enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden samt de kostnader som förädlas av undersökningar enligt 61 § i folkpensionslagen som hänför sig till utredande av arbetsförmågan hos den som ansöker om eller får sjukpension.

I praktiken sker betalningen av förskott som behövs för utbetalning av förmånerna vid social- och hälsovårdsministeriet via de e-fakturer Folkpensionsanstalten sänder. Folkpensionsanstalten sänder e-fakturer till ministeriet 10 vardagar före den egentliga betalningsdagen för förmånen. Förmånerna betalas månatligen till förmånstagarna på bestämda dagar, till exempel utbetalningsdagen för folkpensioner och handikappförmåner är den sjunde dagen i varje kalendermånad. Statens andelar i finansieringen av förmånerna betalas till Folkpensionsanstalten tre bankdagar före betalningsdagen för varje förmån. I förskott från staten betalas antingen 90 procent eller 100 procent av de förväntade förmånsbeloppen under månaden i fråga, och det slutliga beloppet av statens andel utjämnas med tre månaders fördröjning. Statens förskott och slutliga betalning med tre månaders fördröjning betalas till Folkpensionsanstalten på en gång. Ministeriet fattar inte något separat beslut om det årliga beloppet av statens andel, utan beloppet av statens andel för det föregående året beaktas i samband med den slutliga justeringen av statens andel i mars.

Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader fördelas mellan folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet. Maximibeloppet av statens andel av verksamhetskostnaderna fastställs årligen i statsbudgeten, på basis av vilken Folkpensionsanstalten fakturerar staten för verksamhetskostnaderna. Social- och hälsovårdsministeriet betalar månatligen folkpensionsfondens verksamhetskostnader i jämna poster den första bankdagen i varje månad. Statens slutliga andel av verksamhetskostnaderna fastställs i samband med Folkpensionsanstaltens bokslut. Skillnaden mellan statens fastställda andel och de förskott som staten betalar beaktas i förskotten på verksamhetskostnaderna för det år som följer efter det då bokslutet fastställdes.

År 2019 uppgick antalet mottagare av olika förmåner som betalas ur folkpensionsfonden till sammanlagt ca 1,2 miljoner och förmånskostnaderna till ca 3,5 miljarder euro.

1.2 Bedömning av nuläget

Bestämmelserna om betalning av statens andel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden avviker delvis från varandra både vad gäller innehållet bland annat i fråga om storleken på förskottet på statens andel och justeringen av förskottet och vad gäller regleringstekniken till exempel till den del det föreskrivs om vad som föreskrivs i lagar och vad som föreskrivs i förordningar. På grund av skillnaderna i bestämmelserna orsakar betalningsrörelsen mellan staten och Folkpensionsanstalten onödigt administrativt arbete vid social- och hälsovårdsministeriet och Folkpensionsanstalten och kräver att flera separata betalningar görs varje månad. Det finns dock ingen saklig grund för separata betalningar, utan utvecklingen till nuläget har skett under en lång tid.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att förenhetliga utbetalningsförfarandet mellan staten och Folkpensionsanstalten när det gäller statens andelar av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden

samt att förtydliga bestämmelserna om avgifter. Det administrativa arbete som betalningstrafiken orsakar har gradvis redan tidigare effektiviserats och förenklats. De föreslagna ändringarna är en fortsättning på denna process.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om betalning av statens andelar av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden förenhetligas i fråga om beloppet av förskottet på statens andel och justeringen av förskottet. Genomförandet av förslagen förutsätter utöver de föreslagna lagändringarna också en harmonisering av de bestämmelser på förordningsnivå som reglerar saken. Avsikten är att de bestämmelser som för närvarande finns i sex olika förordningar ska samlas i en gemensam förordning om förmåner och verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden. De betalningsdagar för förmåner som för närvarande finns i olika förordningar kommer i fortsättningen att finnas i en enda förordning, vilket gör det lättare att hitta betalningsdagar och tydligare att informera förmånstagarna om dem.

Genom propositionen ändras inte betalningsdagarna för de förmåner som betalas till förmånstagarna eller görs andra ändringar som gäller förmånerna.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås i propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna.

I förskott på statens andel betalas 100 procent i stället för nuvarande 90 procent i fråga om ålderspensioner, sjukpensioner, barnförhöjningar och familjepensioner samt handikappförmåner och frontmannaförmåner. Utan den föreslagna övergångsregleringen skulle ändringen öka statens utgifter under ikraftträdandeåret med uppskattningsvis 60 miljoner euro, eftersom minimibeloppet av statens finansieringsandel beräknas först i slutet av året och beaktas i samband med Folkpensionsanstaltens bokslut följande år. För att utjämna de årliga statliga utgifterna föreslås det i förordningen att det i fråga om ikraftträdandeåret ska föreskrivas om en sänkning av beloppet av statens andel av folkpensionerna med motsvarande belopp under de tre första månaderna av ikraftträdandeåret, varvid förslaget bedöms vara kostnadsneutralt också på årsnivå.

De ändringar som föreslås i propositionen har inga konsekvenser för förmånstagarnas ställning eller för beloppen av de förmåner som betalas till förmånstagarna. Genom de föreslagna nya bestämmelserna ändras inte heller betalningsdagarna för förmånerna.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Enligt Folkpensionsanstaltens bedömning minskar propositionen i någon mån det administrativa arbetet och inga ändringar behöver göras i de informationssystem som används vid utbetalningen av förmånerna. De tekniska ändringar som hänför sig till faktureringen mellan staten och Folkpensionsanstalten medför inte heller någon betydande ökning av arbetsmängden och ändringen påverkar inte Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Den mängd administrativt arbete vid social- och hälsovårdsministeriet som föreslås i propositionen i anknytning till betalningen och justeringen av förskotten på och kostnaderna för statens andelar minskar något. Ett förtydligande och förenhetligande av bestämmelserna om utbetalning och justering av förskott skulle underlätta tillämpningen av bestämmelserna. Tydliga bestämmelser gynnar också förmånstagarna.

4 Beredningen av ärendet

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten har deltagit i beredningen.

Utlåtanden om propositionen har begärts hos Folkpensionsanstalten, finansministeriet och justitieministeriet. Folkpensionsanstalten har meddelat att den inte har något att kommentera i frågan. Justitieministeriet har gett ett utlåtande där ministeriet begär att man vid den fortsatta beredningen i fråga om bemyndigandena att utfärda förordning ska försäkra sig om huruvida det kommer att finnas tillräckliga grundläggande bestämmelser kvar i lagen. När det gäller ärenden som hör till området för lag kan närmare bestämmelser utfärdas genom förordning. Dessutom har ingressen i den bifogade förordningen konstaterats vara bristfällig. Propositionen har korrigerats med anledning av justitieministeriets utlåtande.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om handikappförmåner

53 §. Finansiering. I paragrafen föreskrivs det om finansiering av Folkpensionsanstaltens kostnader för handikappförmåner. Det föreslås att 2 mom. ändras så att omnämnandet av procentandelen av förskottet på statens andel stryks för att procentandelen i fortsättningen ska kunna regleras på samma sätt som andra förmåner som betalas ur folkpensionsfonden. I 2 mom. föreskrivs dessutom om bemyndigande att utfärda förordning i anslutning till finansieringen av handikappförmåner, enligt vilket närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av statens andelar, förskott på dem och statens slutliga andel samt de uppgifter som behövs för detta utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att bestämmelserna om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex olika förordningar som nu.

1.2 Lagen om frontmannapension

2 §. Denna paragraf är ny. Det föreslås att paragrafen av författningstekniska skäl fogas till lagen så att en bestämmelse enligt förordningen överförs till lagen. I paragrafen föreskrivs om den skyldighet som för närvarande finns i 1 § i statsrådets förordning om betalningsdagen för fronttillägg och extra fronttillägg och om betalning av statens andel att för Folkpensionsanstalten visa upp ett sådant intyg som avses i paragrafen för att erhålla fronttillägg. I fortsättningen ska det genom förordning endast föreskrivas om betalningsdagarna för de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt om betalning av statens andel av förmånerna och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. Överföringen av bestämmelsen till lagnivå uppfyller bättre än för närvarande kravet i 80 § 1 mom. i grundlagen på att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Överföringen av bestämmelsen till lagnivå ändrar inte bestämmelsens innehåll.

15 §. I paragrafen föreskrivs det om finansieringen av Folkpensionsanstaltens kostnader för förmåner enligt lagen om frontmannapension. Det föreslås att 1 mom. ändras så att omnämnandet av procentandelen av förskottet på statens andel stryks för att procentandelen i fortsättningen ska kunna regleras på samma sätt som andra förmåner som betalas ur folkpensionsfonden. Avsikten är att bestämmelserna om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex olika förordningar som nu.

Bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. föreslås bli preciserat med anledning av den ändring som föreslås i 1 mom. så att det genom förordning av statsrådet också kan föreskrivas om fastställande av förskott på statens andel.

1.3 Lagen om betalning av fronttillägg utomlands

1 a §. Denna paragraf är ny. Det föreslås att paragrafen av författningstekniska skäl fogas till lagen så att en bestämmelse enligt förordningen överförs till lagen. I paragrafen föreskrivs om den skyldighet som för närvarande finns i 1 § i den gällande förordningen om betalning av fronttillägg utomlands att visa upp ett sådant intyg som anges i paragrafen för Folkpensionsanstalten för att få fronttillägg. I fortsättningen ska det genom förordning endast föreskrivas om

betalningsdagarna för de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt om betalning av statens andel av förmånerna och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. En överföring av bestämmelsen till lagnivå skulle bättre än för närvarande uppfylla kravet i 80 § 1 mom. i grundlagen på att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Överföringen av bestämmelsen till lagnivå ändrar inte bestämmelsens innehåll.

4 §. Det föreslås att paragrafen av författningstekniska skäl ändras så att en bestämmelse enligt förordningen överförs till lagen. Till 1 mom. föreslås bli fogat den bestämmelse som ingår i 5 § 1 mom. i den nu gällande förordningen om betalning av fronttillägg utomlands och som gäller när fronttillägg som betalas utomlands börjar betalas ut. Det föreslås att bestämmelsen i förordningen flyttas till lagen. I fortsättningen föreskrivs det genom förordning endast om betalningsdagarna för de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt om betalning av statens andel av förmånerna och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. En överföring av bestämmelsen till lagnivå skulle dessutom bättre än för närvarande uppfylla kravet i 80 § 1 mom. i grundlagen på att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Överföringen av bestämmelsen till lagnivå ändrar inte bestämmelsens innehåll.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att fronttillägg som betalas utomlands också kan betalas till ett konto inom Europeiska unionen på det sätt som EU-lagstiftningen förutsätter. I fråga om andra förmånslagar har motsvarande ändringar genomförts genom de lagar som trädde i kraft den 1 november 2013 (RP 100/2013 rd).

5 §. Det föreslås att paragrafen av författningstekniska skäl ändras så att en bestämmelse enligt förordningen överförs till lagen. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 3 mom. där det enligt 5 § 2 mom. i den nu gällande förordningen om betalning av fronttillägg utomlands föreskrivs om att betalning av fronttillägg utomlands upphör. I fortsättningen föreskrivs det genom förordning endast om betalningsdagarna för de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt om betalning av statens andel av förmånerna och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. En överföring av bestämmelsen till lagnivå skulle dessutom bättre än för närvarande uppfylla kravet i 80 § 1 mom. i grundlagen på att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Överföringen av bestämmelsen till lagnivå ändrar inte bestämmelsens innehåll.

9 §. I paragrafen föreskrivs det om finansiering av Folkpensionsanstaltens kostnader för fronttillägg som betalas utomlands. Det föreslås att 1 mom. ändras så att omnämnandet av procentandelen av förskottet på statens andel stryks för att procentandelen i fortsättningen ska kunna regleras på samma sätt som andra förmåner som betalas ur folkpensionsfonden. Avsikten är att bestämmelserna om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex olika förordningar som nu.

Bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. föreslås bli preciserat med anledning av den ändring som föreslås i 1 mom. så att det genom förordning av statsrådet också kan föreskrivas om fastställande av förskott på statens andel.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Avsikten är att bestämmelser om betalningsdagarna för de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och om betalningen av statens andel av förmånerna och av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader i fortsättningen ska utfärdas genom en enda förordning i stället för genom

sex olika förordning som för närvarande. Bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning finns i 64 och 103 § i folkpensionslagen, 25 § i lagen om pensionsstöd, 36 § i lagen om garantipension, 23 och 53 § i lagen om handikappförmåner, 57 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, 15 och 17 § i lagen om frontmannapension samt 3 och 9 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands.

I 1—5 § i den nya statsrådsförordningen om betalning av statens andel av de förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden och om betalningsdagarna för vissa förmåner (gemensam förordning) föreskrivs det om betalningsdagarna för förmåner till den del det inte föreskrivs om dem i lagarna. I de gällande lagarna finns bestämmelser om betalningsdagarna för garantipension, pensionsstöd och bostadsbidrag för pensionstagare och dessa bestämmelser förblir oförändrade. Även de betalningsdagar för förmåner som fastställs genom den gemensamma förordningen förblir oförändrade.

I 6 § i den gemensamma förordningen föreskrivs det om betalning av förskott på statens andel. I fortsättningen är förskottsbeloppet 100 procent av det uppskattade beloppet av finansieringsandelen för alla kostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Social- och hälsovårdsministeriet betalar månatligen förskott på statens andel till Folkpensionsanstalten senast tre bankdagar före betalningsdagen för den förmån som betalas ur folkpensionsfonden. Utbetalningsdagen för statens andel av familjepensionerna och barnförhöjningen bestäms dock utifrån utbetalningsdagen för folkpensionerna. I förskott betalas då det uppskattade beloppet av statens finansieringsandel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden samt på basis av Folkpensionsanstaltens årliga uppskattning ett förskott på statens andel av de pensionsutgifter enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) som betraktas som grundskyddssandel och som betalas ur folkpensionsfonden. Folkpensionsanstalten ska meddela social- och hälsovårdsministeriet en uppskattning av beloppet av det förskott som behövs för utbetalningen av förmåner tio dagar före den dag då förmånen betalas ut. I paragrafen föreskrivs också att social- och hälsovårdsministeriet den första bankdagen i varje månad ska betala förskott på statens andel av de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden på basis av Folkpensionsanstaltens årliga uppskattning. I paragrafen föreslås dessutom en hänvisning till 61 § i folkpensionslagen, enligt vilken den som ansöker om eller får sjukpension enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten för utredande av arbetsförmågan ska genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en sådan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården eller undersökningsinrättning som utsetts av Folkpensionsanstalten samt om ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för dessa undersökningar.

I 7 § i den gemensamma förordningen föreskrivs det om justering av förskott på statens andel. I fortsättningen beaktas skillnaden mellan de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och det förskott på statens andel i fråga om alla förmåner som betalas ur folkpensionsfonden när förskottet bestäms för den tredje månaden efter betalningsmånaden. För närvarande varierar denna tidpunkt mellan en och tre månader. I paragrafen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens skyldighet att i samband med bokslutet årligen fastställa beloppet av statens andel av de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Skillnaden mellan statens fastställda andel och de förskott som staten betalat beaktas i förskotten på verksamhetskostnaderna för det år som följer efter det då bokslutet fastställdes. I paragrafen föreskrivs dessutom på motsvarande sätt som nu att Folkpensionsanstalten ska sända social- och hälsovårdsministeriet de uppgifter som behövs för justering av förskottet på statens andel.

I 8 § i den gemensamma förordningen föreskrivs om statens andel för att uppnå minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar. I den gällande 101 § i folkpensionslagen före-

skrivs om minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar för att trygga likviditeten i fråga om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden och verksamhetskostnadsandelen. Staten svarar enligt paragrafen för att folkpensionsfondens finansieringstillgångar, minskade med det främmande kapitalet, vid kalenderårets utgång är minst 3,5 procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen enligt 97 § i folkpensionslagen. I förordningen föreskrivs om uppnående av ovan nämnda minimibelopp. Bestämmelsen motsvarar 4 § i statsrådets förordning om betalningsdag för förmåner och betalning av statens andel enligt folkpensionslagen. Enligt bestämmelsen ska Folkpensionsanstalten i enlighet med nuvarande praxis årligen efter det att Folkpensionsanstaltens bokslut har fastställts sända social- och hälsovårdsministeriet en beräkning över det minimibelopp av folkpensionsfondens finansieringstillgångar vid kalenderårets utgång som fastställts i samband med bokslutet. Om det belopp som Folkpensionsanstalten uppgett avviker från det belopp som anges i lagen, ska skillnaden betalas eller återbetalas under den månad som följer efter den då bokslutet fastställdes.

I den gemensamma förordningen föreskrivs dessutom för ikraftträdandeåret en övergångsbestämmelse för utjämning av statens utgifter, vilket beskrivs närmare i avsnittet 3 Ikraftträdande. Genom den gemensamma förordningen upphävs de förordningar som tidigare reglerade betalningar ur folkpensionsfonden: statsrådets förordning om betalningsdag för förmåner och betalning av statens andel enligt folkpensionslagen (465/2013), statsrådets förordning om betalningsdagen för handikappförmåner och om betalning av statens andel (453/2014), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av bostadsbidrag för pensionstagare (82/2015), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av garantipension (81/2015), statsrådets förordning om betalningsdagen för fronttillägg och extra fronttillägg och om betalning av statens andel (454/2014) och förordningen om betalning av fronttillägg utomlands (241/1989).

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Lagarna tillämpas första gången i januari 2021 på finansieringen av statens andelar av förmåner som betalas ur folkpensionsfonden. Det föreskrivs också att den gemensamma förordningen ska träda i kraft och tillämpas från samma tidpunkt.

Enligt propositionen ska som förskott på statens andel i fortsättningen i fråga om alla förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden betalas 100 procent av den beräknade utgiften. Utan övergångsbestämmelser skulle ändringen öka statens utgifter under ikraftträdandeåret, eftersom minimibeloppet av statens finansieringsandel beräknas först vid utgången av året och beaktas i samband med Folkpensionsanstaltens bokslut följande år. För att jämna ut statens utgifter föreslås det att det i förordningen i fråga om ikraftträdandeåret föreskrivs om en sänkning av beloppet av statens andel av folkpensionerna under de tre första månaderna av ikraftträdandeåret. Därefter jämnas statens utgifter ut normalt i samband med Folkpensionsanstaltens bokslut.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen preciseras vissa bemyndiganden att utfärda förordning i de nuvarande lagarna till den del det föreslås att bestämmelserna i lagarna ändras och i fortsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. När det gäller bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordning har grundlagsutskottet i praktiken också krävt att de ska vara exakta och noggrant avgränsade (t.ex. GrUU 19/2002 rd, s. 5—7). Det har också fästs vikt vid om det med stöd av bemyndigandet kan utfärdas bestämmelser som avviker från lag (t.ex. GrUU 40/2002 rd, s. 5—6).

De lagändringar som nu föreslås ändrar och förtydligar betalningsrörelsen mellan staten och Folkpensionsanstalten och bestämmelser om det administrativa förfarandet för den utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är inte möjligt att med stöd av de föreslagna bemyndigandena avvika från lagens bestämmelser. Bestämmelser som utfärdas med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som föreslås bli preciserat kan innehålla närmare bestämmelser än i lag om fastställande och betalning av statens andel samt om lämnande av uppgifter om dem.

Förslagen i propositionen kan därför stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 53 § 2 mom. som följer:

53 §

Finansiering

Staten ska månatligen betala Folkpensionsanstalten förskott på de uppskattade kostnaderna för handikappförmåner. Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om frontmannapension (119/1977) 15 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 169/2008, och
fogas till lagen en ny 2 §, i stället för den 2 § som upphävts genom lag 727/2001, som följer:

2 §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänstecken, fronttecken eller ett i 9 § 3 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

15 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av pensioner som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar Folkpensionsanstalten förskott på beloppet av de pensioner som utanordnats. Verksamhetskostnader som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) 4 och 9 §,
av dem 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 170/2008, samt
fogas till lagen en ny 1 a § och till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 984/1996, ett nytt
3 mom. som följer:

1 a §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänstecken, fronttecken eller ett i 1 § 4 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

4 §

Rätten till fronttillägg uppkommer tidigast vid ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in. Till den som ansöker om fronttillägg betalas fronttillägg från ingången av månaden efter den då personen uppnått 65 års ålder, dock tidigast från ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in.

Fronttillägg betalas in på ett av förmånstagaren angivet konto inom Europeiska unionen. För att fortfarande få fronttillägg ska förmånstagaren tidigast två månader före utgången av varje betalningsperiod på en blankett som Folkpensionsanstalten fastställt anmäla om betalningsgrunderna för förmånen finns. Gör personen i fråga inte en sådan anmälan, avbryts utbetalningen.

5 §

Betalningen av fronttillägg upphör från ingången av den månad under vilken personen får rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977), och från ingången av månaden efter den under vilken mottagaren av fronttillägg avled.

9 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av fronttillägg som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar Folkpensionsanstalten förskott på de fronttilläggsbelopp som sänts för betalning. Verksamhetskostnader som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 20 augusti 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 53 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

53 §

Finansiering

Staten skall månatligen i förskott betala Folkpensionsanstalten 90 procent av de uppskattade kostnaderna för handikappförmåner. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om betalningen av förskotten och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta.

Föreslagen lydelse

53 §

Finansiering

Staten ska månatligen *betala Folkpensionsanstalten* förskott på de uppskattade kostnaderna för handikappförmåner. *Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa* utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om frontmannapension (119/1977) 15 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 169/2008, och
fogas till lagen en ny 2 §, i stället för den 2 § som upphävts genom lag 727/2001, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänsttecken, fronttecken eller ett i 9 § 3 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

15 §

De kostnader, som åsamkas folkpensionsanstalten av pensioner som beviljas enligt denna lag, ersättes av statens medel. Staten erlägger i förskott 90 procent av beloppet av de pensioner som utanordnats. Förvaltningskostnaderna för den i denna lag åsyftade verksamheten betraktas såsom folkpensionsanstaltens förvaltningskostnader.

Närmare bestämmelser om betalning av förskott och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av pensioner som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten *betalar Folkpensionsanstalten* förskott på beloppet av de pensioner som utanordnats. *Verksamhetskostnader* som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens *verksamhetskostnader*.

Närmare bestämmelser *om fastställande och betalning av statens andelar*, förskott på statens andelar och statens *slutliga andelar* samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

RP 108/2020 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den

20

3.

Lag

om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) 4 och 9 §,
av dem 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 170/2008, samt
fogas till lagen en ny 1 a § och till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 984/1996, ett nytt
3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänsttecken, fronttecken eller ett i 1 § 4 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

4 §

Rätten till fronttillägg uppkommer tidigast vid ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in.

Fronttillägg betalas till en penninginrättning i Finland som förmånstagaren anvisar. För att fortfarande få fronttillägg skall förmånstagaren tidigast två månader före utgången av varje betalningsperiod på en blankett som folkpensionsanstalten fastställt anmäla om betalningsgrunderna för förmånen

4 §

Rätten till fronttillägg uppkommer tidigast vid ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in. *Till den som ansöker om fronttillägg betalas fronttillägg från ingången av månaden efter den då personen uppnått 65 års ålder, dock tidigast från ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in.*

Fronttillägg betalas in på ett av förmånstagaren angivet konto inom Europeiska unionen. För att fortfarande få fronttillägg ska förmånstagaren tidigast två månader före utgången av varje betalningsperiod på en blankett som Folkpensionsanstalten fastställt anmäla om betalningsgrunderna för förmånen

Gällande lydelse

finns. Gör han inte en sådan anmälan, avbryts utbetalningen.

5 §

9 §

De kostnader som folkpensionsanstalten orsakas av fronttillägg som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar i förskott 90 procent av de fronttilläggsbelopp som sänts för betalning. Förvaltningskostnaderna för verksamheten enligt denna lag räknas till folkpensionsanstaltens förvaltningskostnader.

Närmare bestämmelser om betalning av förskott och statens slutliga andel samt om de uppgifter som behövs för detta utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

finns. Gör *personen i fråga* inte en sådan anmälan, avbryts utbetalningen.

5 §

Betalningen av fronttillägg upphör från ingången av den månad under vilken personen får rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977), och från ingången av månaden efter den under vilken mottagaren av fronttillägg avled.

9 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av fronttillägg som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar *Folkpensionsanstalten* förskott på de fronttilläggsbelopp som sänts för betalning. *Verksamhetskostnader* som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens *verksamhetskostnader*.

Närmare bestämmelser om *fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar* och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

20

Statsrådets förordning

om betalning av statens andel av förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden och om betalningsdagar för vissa förmåner

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 64 § 2 mom. och 103 § 3 mom. i folkpensionslagen (568/2007), 53 § 2 mom. i lagen om handikappförmåner (570/2007), 15 § 2 mom. och 17 § 2 mom. i lagen om frontmannapension (119/1977), 36 § i lagen om garanti-pension (703/2010), 57 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), 9 § 2 mom. i lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988), av dem 103 § 3 mom. i folkpensionslagen sådant det lyder i lag 1130/2010, 53 § 2 mom. i lagen om handikappförmåner sådant det lyder i lag /2020, 15 § 2 mom. i lagen om frontmannapension sådant det lyder i lag /2020 och 17 § 2 mom. i lagen om frontmannapension sådant det lyder i lag 1268/2016 och 9 § 2 mom. i lagen om betalning av fronttillägg utomlands sådant det lyder i lag /2020:

Betalningsdagar

1 §

Betalningsdagar för förmåner enligt folkpensionslagen

Betalningsdagen för de folkpensioner som avses i 2 § 1 mom. i folkpensionslagen (568/2007) är den sjunde dagen i varje kalendermånad.

Efterlevandepension och barnpension enligt 2 § 2 mom. i folkpensionslagen samt barnförhöjning enligt 2 § 3 mom. i den lagen betalas till en förmånstagare vars efternamn börjar med

- 1) A—K, den fjärde dagen i varje kalendermånad,
- 2) L—R, den 14 dagen i varje kalendermånad,
- 3) S—Ö, den 22 dagen i varje kalendermånad.

2 §

Betalningsdag för handikappförmåner

Betalningsdagen för de handikappförmåner som avses i lagen om handikappförmåner (570/2007) är den sjunde dagen i varje kalendermånad.

3 §

Betalningsdag för fronttillägg och extra fronttillägg

Betalningsdagen för fronttillägg och extra fronttillägg är den sjunde dagen i varje kalendermånad.

4 §

Betalningsdagar för fronttillägg som betalas utomlands

Fronttillägg betalas två gånger per år den 22 mars och den 22 september.
Till folkpensionstagare betalas fronttillägg i samband med folkpensionen.

5 §

Övriga betalningsdagar

Om betalningsdagen enligt 1—4 § inte är en bankdag, betalas förmånen den bankdag som föregår den.

En förmån som betalas retroaktivt kan betalas med avvikelse från 1—4 §.

Betalning av statens andel

6 §

Betalning av förskott på statens andel

Social- och hälsovårdsministeriet betalar månatligen Folkpensionsanstalten förskott på statens andel senast tre bankdagar före betalningsdagen för den förmån som betalas ur folkpensionsfonden, med undantag för de förmåner som anges i 1 § 2 mom., för vilka förskott betalas på basis av den betalningsdag som anges i 1 § 1 mom. Som förskott betalas

1) det uppskattade beloppet av statens finansieringsandel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden,

2) ett på Folkpensionsanstaltens årliga uppskattning baserat förskott på statens andel av de pensionsutgifter enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) som anses höra till grundskyddsandelen och som betalas ur folkpensionsfonden.

Den första bankdagen i varje månad betalar social- och hälsovårdsministeriet ett på Folkpensionsanstaltens årliga beräkning baserat förskott på statens andel av de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden.

Folkpensionsanstalten ska månatligen senast tio bankdagar före betalningsdagen för statens andel meddela social- och hälsovårdsministeriet det belopp som enligt Folkpensionsanstaltens uppskattning behövs för betalning av de förmåner som ska betalas på betalningsdagen varje månad.

I samband med förskottet för januari betalar social- och hälsovårdsministeriet Folkpensionsanstalten ett på Folkpensionsanstaltens årliga beräkning baserat förskott på statens andel av de årliga kostnaderna för undersökningar enligt 61 § i folkpensionslagen.

7 §

Justering av förskott på statens andel

Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden under en kalendermånad och det förskott på statens andel som betalats för att täcka förmånerna beaktas när förskottet fastställs för den tredje månaden efter betalningsmånaden.

Folkpensionsanstalten ska årligen i samband med bokslutet fastställa statens andel av de verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Skillnaden mellan statens fastställda andel och de förskott som staten betalat beaktas i förskotten på verksamhetskostnaderna för det år som följer på fastställandet av bokslutet.

Folkpensionsanstalten ska lämna social- och hälsovårdsministeriet de uppgifter som behövs vid justeringen av förskottet på statens andel.

8 §

Statens andel för att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar ska uppnås

Årligen efter det att bokslutet har fastställts ska Folkpensionsanstalten sända social- och hälsovårdsministeriet en beräkning över det i 101 § i folkpensionslagen avsedda minimibelopp av folkpensionsfondens finansieringstillgångar vid kalenderårets utgång som fastställts i samband med bokslutet. Om minimibeloppet av finansieringstillgångarna avviker från det minimibelopp som anges i folkpensionslagen, ska skillnaden betalas eller återbetalas under den månad som följer efter den då bokslutet fastställdes.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 6 § sänks statens andel av folkpensionerna från januari till mars 2021 med 20 miljoner euro i månaden.

Genom denna förordning upphävs statsrådets förordning om betalningsdag för förmåner och betalning av statens andel enligt folkpensionslagen (465/2013), statsrådets förordning om betalningsdagen för handikappförmåner och om betalning av statens andel (453/2014), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av bostadsbidrag för pensionstagare (82/2015), statsrådets förordning om betalning av statens andel på basis av garantipension (81/2015), statsrådets förordning om betalningsdagen för fronttillägg och extra fronttillägg och om betalning av statens andel (454/2014) och förordningen om betalning av fronttillägg utomlands (241/1989).